

TAJOMNÝ MAJÁK JE O HĽADANÍ CESTY

Rešpektovaná ruská autorka Xenia Dragunská zavítala uplynulý piatok do Banskej Bystrice, aby sa v Bábkovom divadle na Rázcestí zúčastnila premiéry svojej hry Tajomný maják.

BANSKÁ BYSTRICA ▲

Pôsobilá scéna, vynikajúce herecké výkony, silné posolstvo a maják v tme neistoty, ktorá vo väčšej či menšej miere sprevádza každé dospievanie.

Tak možno po piatkovej premiére hry Tajomný maják hodnotiť divadelný počín, ktorým sa chce Bábkové divadlo na Rázcestí v Banskej Bystrici viac priblížiť práve tejto vekovej kategórii.

Divadlo, ktoré sa dlhodobo venuje tvorbe inscenácií pre deti a dospelých súčasne kontinuálne spolupracuje so školami všetkých stupňov. Cez Tajomný maják vošlo do nových vôd, no jednoznačne možno povedať, že nabralo správny kurz a dostalo dobrý vietor do plachiet.

Dielo súčasnej ruskej dramaticky a spisovateľky Xenie Dragunskej, ktorá si nenechala premiéru ujsť, sa dostalo na Slovensko po prvý raz. A uznávaná autorka mala určite dôvody na spokojnosť. Doteraz sa totiž toto dielo dočkalo spracovania iba v podobe scénických čítaní, no po prvýkrát sa dočkalo divadelného spracovania. Mi-

▼ Tajomný maják. ▼ Foto: Katarína Baranyai

mochodom, Xenia Dragunská pochádza zo spisovateľského prostredia, je dcérou svetoznámeho sovietskeho autora Viktora Dragunského.

„Už vynikajúci autor Andrej Platonov sa vo svojej poviedke Učiteľka z piesku hrá s myšlienkou, že dospievanie je zväčša veľmi bolestivá etapa a každý z nás si cez ňu musí prejsť sám. Nik to neurobí za nás. Ja som túto myšlienku pretavila do hry a verím, že osloví nielen tínedžerov, ale všetky vekové kategórie,“ dodala Dragunská s tým, že hru začala písať v roku 2002 v Spojených štátoch a trvalo jej to až do roku

2005. „Samotnú hru som napísala pomerne rýchlo, no potom som sa veľmi dlho hrala s každým detailom, s každou myšlienkou a vetou. Písala som súbežne aj ďalšie diela, takže doba troch rokov môže byť ovplyvnená aj tým,“ doplnila.

Utopené v citoch

Príbeh dievčaťa a jej kamarátky ležal autorky v hlave dlho. Kým jednej hatia cestu k láske bradavice na rukách, druhej sa nechce trénovať na husliach, no napokon ju trápenie v láske posunie k tomu, aby objavilo vlastné limity

▼ Xenia Dragunská
▼ Foto: N. Kočišová

a schopnosti. Literárnej tvorbe sa začala Dragunská venovať pred 27 rokmi, čo je prakticky polovica jej života. Za ten čas napísala okolo 30 diel, z nich je približne desiatka venovaná deťom a tínedžerom. Okrem toho obľubuje aj takzvané knihy pre rodinné čítanie, ktoré vznikajú pre vekovú kategóriu 10+.

„Začínala som ako detská spisovateľka, no neskôr som sa orientovala predovšetkým na dospelých čitateľov,“ hovorí.

Od smoly k úspechu

Ponuka na spoluprácu s Bábkovým divadlom na Rázcestí pri tejto hre ju príjemne prekvapila. „Divadlo si ma našlo a pre mňa to bolo veľmi obohacujúce zistenie, keďže túto hru napriek veľmi dobrým referenciám doteraz sprevádzala akási smola. Aj v Rusku bolo niekoľko prip-

ravných predstavení, no do finále sa nedostali. Toho som sa dočkala až v Banskej Bystrici,“ povedala.

Hoci divadelný jazyk tejto hry je niekedy priamy a miestami až drsný, poctu vyjadril hre aj duchovný, z ktorého sa neskôr stal významný ruský patriarcha. Popredný literárny kritik sa zas vyjadril, že úspech hry tkvie aj v tom, že to nie je žiadna „lolitka“.

Text hry na objednávku divadla preložila renomovaná prekladateľka Ivana Kupková.

Pri tvorbe hry s divadlom po prvýkrát spolupracuje renomovaná slovenská režisérka Júlia Rázusová, ktorá je dvojnásobnou laureátkou ocenenia DOSKY za najlepšiu réžiu.

Režisérka spolupracuje s profesionálnymi činohernými, bábkovými, alternatívnymi divadlami z celého Slovenska.

Medzi snami a realitou

„Dragunská prináša konkrétny príbeh na pomedzí reality a fantázie. Hlavné hrdinky sú tínedžerky zachytené v špecifickom momente dospievania, kedy veľa vecí vnímame akoby v hmle. Buď cez optiku emócií alebo faktov, v ktorých často slepo kopírujú názory dospelých. Je to obdobie hľadania svojej

vlastnej identity.

Dragunská sa venuje rovnako téme „normálnosti“, čo je v rámci medziludských vzťahov normálne, morálne, čestné? Kde je hranica dôvery v rámci rodičovstva či priateľstva?

To sú dôležité otázky, ktoré v hmle neponúkajú odpovede, ale podnecujú k objavovaniu vlastného kritického myslenia a vyhodnocovania situácií na základe našich hodnôt a presvedčení,“ povedala Júlia Rázusová v rozhovore pre newsletter divadla Zvesti.

Osoby a obsadenie

Hrajú: Ivana Kováčová, Marianna Mackurová, Andrej Polakovič, Alena Sušilová, Filip Štrba, Mária Ševčíková a.h.

Réžia: Júlia Rázusová, Preklad: Ivana Kupková, Dramaturgia: Iveta Škripková, Výprava (kostýmy, bábky): Katarína Caková, Hudba: Elia Moretti. Kapela: Dodo Šamaj, Pomocné práce: Daniel Chlumeký, Marek Horváth

Projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Vzniká s podporou Ruského centra vedy a kultúry v Bratislave, podporil ho aj Honorárny konzulát Ruskej federácie v Banskej Bystrici.

Prvá repríza Tajomného majáka sa uskutoční 11. februára 2020.